

AVONDDIENST

vrijdag 19 april 2019, Goede Vrijdag
m.m.v. Cantorij
Grote Kerk, Wildervank
voorganger: ds. Marien Grashoff

Muziek : Johann Walter, 'Christ lag ynn todtes banden' / 'Aus tiefer noth schrei ich zu dir' / 'Ach Gott von himmel sieh darein' (1524)

Judas verraadt Jezus, houtsnede van Albrecht Dürer, 1506

DIENST VAN VOORBEREIDING

Welkom

Openingsresponsie¹

'O mijn God!' roep ik bij dag
MAAR GIJ ANTWOORDT NIET.

Ik roep in de nacht,
MAAR VIND GEEN RUST.

Nochtans zijt gij de Heilige,

---

¹ Naar [Psalm 22,3-6](#).

DIE OP ISRAËLS LOFZANGEN TROONT.

Op u vertrouwde ons voorgeslacht
EN GIJ DEED HEN ONTKOMEN.

Cantorij : 'Judas heeft het niet begrepen' (AWN III 22)

Gebed voor Goede Vrijdag

Cantorij : 'In de stilte van de nacht' (ZZZ 710)

DIENST VAN HET WOORD

Lezing : Exodus 12,21-28²

Zingen : *Lied* 723: 2

Lezing : Hosea 6,1-3³

Zingen : *Lied* 152: 1, 7

Ter inleiding

Wij lezen het lijdensverhaal, vanavond uit het Evangelie naar Johannes.

Daarin valt vooral op de liefde die Jezus tot het einde heeft gehad voor zijn leerlingen, voor wie op zijn pad kwamen en voor God.

Die liefde sluit zelfs, hoe onbegrijpelijk ook, Judas in, de leerling en vriend die zijn leermeester overlevert, zoals ook voordien profeten werden overgeleverd.

We leggen dat verder niet uit, want vanavond luisteren wij en we laten de woorden staan zoals ze klinken.

Caravaggio, *De gevangenneming van Christus*, ca. 1602

Lezing : Johannes 18,1-14⁴

Zingen : *Lied* 547: 1

Lezing : Johannes 18,15-27⁵

Zingen : *Lied* 547: 2, 3

Lezing : Johannes 18,28-40⁶

² [Naardense bijbel](#) (2014) – bewerkt.

³ [Nieuwe bijbelvertaling](#) (2014) – iets bewerkt.

⁴ [Nieuwe bijbelvertaling](#) (2014) – bewerkt. N.B. Waar het Griekse werkwoord *paradídoomi* staat lezen we consequent 'overleveren'. Want dat is wat zowel Judas als de priesters en Pilatus doen: Jezus 'overleveren' of 'doorgeven'. En helemaal aan het eind van het lijdensverhaal is het Jezus die zijn geest 'overlevert'. In de overdenking op Witte Donderdag is dat kort uitgelegd en uitvoeriger in een aparte voorbereidingsavond op de dinsdag van Stille Week.

⁵ [Nieuwe bijbelvertaling](#) (2014) – bewerkt.

⁶ [Nieuwe bijbelvertaling](#) (2014) – bewerkt.

Zingen : Lied 547: 4, 5

Lezing : Johannes 19,1-16⁷

Zingen : Lied 547: 6

Lezing : Johannes 19,17-30⁸

De paaskaars wordt gedooft, gevolgd door stilte.

Muziek : 'Wat ik gewild heb' (Huub Oosterhuis)

Lezing : Johannes 19,31-37⁹

Zingen : Lied 560: 2, 3

Duisternis

Alle lichten en kaarsen in de kerk worden gedooft, de antependia en stola weggedragen, gevolgd door stilte.

DIENST VAN HET GEBED

Beklag Gods¹⁰

Mijn volk, wat heb ik u misdaan
of waarmee heb ik u bedroefd?
Ik heb de aarde aan de dag geroepen
en aan uw handen toevertrouwd,
maar mijn tuin wordt een wildernis,
mijn levenswerk een dodenakker.
Waarom laat gij dit toe?
HEILIGE GOD,
HEILIG EN GROOTMAGTIG,
HEILIG EN ONSTERFELIJK,
ONTFERM U OVER ONS.

Ik heb mijn strijdboog
in de wolken gesteld,
een teken van vrede en toekomst
na de zondvloed,
maar dodelijke wapens staan gericht op mensen
en bedreigen mijn goede schepping.
Waarom laat gij dit toe?
HEILIGE GOD,
HEILIG EN GROOTMAGTIG,
HEILIG EN ONSTERFELIJK,
ONTFERM U OVER ONS.

Ik heb mij laten kennen als uw bevrijder,
een bondgenoot voor onderdrukten,
maar tallozen worden getergd en geteisterd

---

⁷ [Nieuwe bijbelvertaling](#) (2014) – bewerkt.

⁸ [Nieuwe bijbelvertaling](#) (2014) – bewerkt.

⁹ [Nieuwe bijbelvertaling](#) (2014) – bewerkt.

¹⁰ Bewerkt naar Jan de Jongh, *De honderd dagen rond Pasen* (Zoetermeer: Meinema, 1997, 2e druk) p164. Deze tekst is van W.R. van der Zee.

door terreur en tirannie.
Waarom laat gij dit toe?
HEILIGE GOD,
HEILIG EN GROOTMAGTIG,
HEILIG EN ONSTERFELIJK,
ONTFERM U OVER ONS.

Ik heb u gezegend met overvloed,
met dagelijks brood en meer dan dat,
maar op mijn akkers sterven mensen van honger
en kinderhanden blijven ongevuld.
Waarom laat gij dit toe?
HEILIGE GOD,
HEILIG EN GROOTMAGTIG,
HEILIG EN ONSTERFELIJK,
ONTFERM U OVER ONS.

Ik heb mijn Woord aan u gegeven
en u mijn hartsgeheimen toevertrouwd,
maar afgoden krijgen altijd weer gehoor
en mensen kiezen wegen ten dode.
Waarom laat gij dit toe?
HEILIGE GOD,
HEILIG EN GROOTMAGTIG,
HEILIG EN ONSTERFELIJK,
ONTFERM U OVER ONS.

Ik heb mijn Zoon tot u gezonden,
mijn sprekend evenbeeld, mijn uitgestrekte hand,
maar hij is afgewezen, uitgestoten,
vernederd tot de laagste dood.
Ik heb hem bij u teruggebracht,
de Levende, Bron van alle leven,
maar hij sterft opnieuw
aan alle kruisen waaraan mijn mensen
steeds weer worden gekruisigd.
Waarom laat gij dit toe?
HEILIGE GOD,
HEILIG EN GROOTMAGTIG,
HEILIG EN ONSTERFELIJK,
ONTFERM U OVER ONS.

Mijn volk, wat heb ik u misdaan
of waarmee heb ik u bedroefd?
Ik heb u geëerd als kroon van de schepping,
ik heb u bewaard in mijn hand, in mijn hart,
ik heb u mijn trots, mijn Zoon, gezonden.

Wat had ik nog meer moeten doen
dat ik niet heb gedaan?

HEILIGE GOD,
HEILIG EN GROOTMAGTIG,
HEILIG EN ONSTERFELIJK,
ONTFERM U OVER ONS.

Zingen : *Psalm 67: 1*

Gebeden

Heer, blijf bij ons,
want de nacht is gekomen.

Blijf bij ons en bij uw ganse kerk
aan de avond van de dag
aan de avond van het leven
aan de avond van de wereld.

Blijf bij ons
met uw genade en goedheid
met uw troost en zegen
met uw woord en sacrament.

Blijf bij ons
wanneer over ons komt
de nacht van beproeving en van angst
de nacht van twijfel en aanvechting
de nacht van de strenge, bittere dood.

Blijf bij ons
in leven en in sterven
in tijd en eeuwigheid.
Amen.

Slotreponsie¹¹

In uw handen, HEER mijn God,
beveel ik mijn geest.
IN UW HANDEN, HEER ONZE GOD,
BEVELEN WIJ ONZE GEEST.

Aan u die mij verlost hebt,
God in waarheid,
BEVELEN WIJ ONZE GEEST.

Bewaar mij als uw oogappel, HEER,
BEHOED ONS ONDER UW VLEUGELS.

Uittochtlied : *Lied 942: 2, 3*

IN STILTE verlaten we de kerk

---

¹¹ Bewerkt naar Jan de Jongh, *De honderd dagen rond Pasen* (Zoetermeer: Meinema, 1997, 2e druk) p93.